

IRÁNYMUTATÁS KIALAKÍTÁSÁT IGÉNYLŐ KÉRDÉSEK AZ EURÓPAI UNIÓS FA- ÉS FATERMÉKPIACI KERETSZABÁLYOZÁSSAL KAPCSOLATBAN

BEVEZETÉS

A fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról szóló 995/2010/EU rendelet¹ (a továbbiakban: „uniós fa- és fatermékpiaci rendelet”, „EUTR”) az egységes végrehajtást célzó nem jogalkotási intézkedések elfogadását írja elő a Bizottság számára. A Bizottság elfogadott egy felhatalmazáson alapuló rendeletet az ellenőrző szervezetek elismerésére és az elismerés visszavonására vonatkozó eljárási szabályokról² és egy végrehajtási rendeletet a kellő gondosság elvén alapuló rendszerre, valamint az ellenőrző szervezetek felett végzendő ellenőrzések gyakoriságára és jellegére vonatkozó részletes szabályokról³.

Az érdekeltekkel, a tagállami szakértőkkel és a FLEGT-bizottság tagjaival folytatott konzultációt követően az a közös álláspont alakult ki, hogy az EUTR bizonyos vetületei magyarázatra szorulnak. Megállapodtak arról, hogy egy olyan, iránymutatásokat tartalmazó dokumentációra van szükség, amely az EUTR-hez és annak nem jogalkotási aktusaihoz kapcsolódó kérdésekkel foglalkozik. Az iránymutatásokat tartalmazó dokumentációt a FLEGT-bizottság segítségével vitatták meg és dolgozták ki.

Az iránymutatásokat tartalmazó dokumentációnak nincs jogilag kötelező ereje; egyedüli célja, hogy magyarázattal szolgáljon az EUTR és a Bizottság által elfogadott két nem jogalkotási aktus bizonyos vonatkozásai tekintetében. A dokumentáció nem váltja fel, nem egészíti ki és nem módosítja a 995/2010/EU rendelet, a 363/2012/EU bizottsági rendelet és a 607/2012/EU bizottsági rendelet rendelkezéseit, amelyek az alkalmazandó jogalapot alkotják. Az iránymutatásokat tartalmazó dokumentációban tárgyalt kérdéseket nem elszigetelten kell vizsgálni; a jogszabályokkal összhangban kell őket használni, és nem önálló hivatkozási alapként.

Úgy hisszük azonban, hogy az iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció hasznos referenciaanyag lesz mindazok számára, akiknek meg kell felelniük az EUTR-nek, mivel fontos magyarázatokkal szolgál a jogszabálysöveg nehezen érthető részeivel kapcsolatban. Az iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció az illetékes nemzeti hatóságok és végrehajtó szervek számára is útmutatással szolgál a jogalkotási csomag végrehajtásának és érvényesítésének folyamatában.

A Bizottság által elfogadott két nem jogalkotási aktus kidolgozását szolgáló konzultációs folyamat és az érdekeltekkel folytatott számos kétoldalú találkozó során több kérdés felvetődött, amelyekre az iránymutatásokat tartalmazó dokumentációnak ki kell térnie. Miután rendelkezésre áll majd némi tapasztalat az EUTR alkalmazását illetően, a kérdések listája szükség esetén tovább bővíthető, és a dokumentáció ennek megfelelően kiegészíthető.

---

¹ HL L 295., 2010.11.12., 23. o.

² HL L 115., 2012.4.27., 12. o.

³ HL L 177., 2012.9.10., 16. o.

1. A forgalomba hozatal fogalma

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

2. cikk – Fogalommeghatározások

[...]

b) „forgalomba hozatal”: fa és fatermékek bármilyen módon, első alkalommal történő forgalmazása a belső piacon – az alkalmazott értékesítési technikától függetlenül –, kereskedelmi tevékenység keretében történő értékesítés vagy felhasználás céljából, fizetés ellenében vagy térítésmentesen. Ez magában foglalja a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben [3] meghatározott távközlő eszközök útján történő forgalmazást is. A belső piacon már korábban forgalomba hozott fából és fatermékekből származó fatermékek belső piaci forgalmazása nem minősül „forgalomba hozatalnak”.

[...]

Ez a fogalommeghatározás egyértelműen kijelenti, hogy a „forgalmazásnak”:

- **a belső piacon** kell történnie – azaz a fának fizikailag jelen kell lennie az Európai Unióban, akár úgy, hogy itt termelték ki, akár behozatal és szabad forgalomba bocsátás céljából történő vámkezelés eredményeképpen, tekintettel arra, hogy a termékek mindaddig nem minősülnek „európai uniós terméknek”, amíg nem lépnek be a vámunió területére. A különleges vámeljáráások alá eső termékek (pl. ideiglenes behozatal, aktív feldolgozás, vámfelügyelet melletti feldolgozás, vámraktározás, vámszabad területek), továbbá az árutovábbítás és az újrakivitel tárgyát képező áruk nem minősülnek forgalomba hozottnak;
- **első alkalommal** kell történnie – az uniós piacon már forgalomba hozott fatermékekre nem vonatkozik a meghatározás, sem az uniós piacon már forgalomba hozott fatermékekből származó termékekre. A termék első alkalommal történő forgalmazása az EUTR alkalmazásának megkezdését (2013. március 3.) követően forgalomba hozott minden egyes termékre vonatkozik, nem pedig csupán az új termékek vagy termékcsaládok bevezetésére. A forgalomba hozatal fogalma az egyes termékekre vonatkozik, nem pedig a terméktípusokra, függetlenül attól, hogy a terméket egyedileg vagy sorozatban állították-e elő;

- **kereskedelmi tevékenység keretében** kell történnie – tehát a rendelet nem ír elő követelményeket a nem kereskedelmi vásárlók számára.

Valamennyi fenti követelménynek egyidejűleg kell teljesülnie. A „forgalomba hozatal” fogalmát tehát úgy kell értelmezni, hogy arra akkor kerül sor, amikor egy piaci szereplő a kereskedelmi tevékenysége során első alkalommal teszi elérhetővé a fát vagy faterméket az uniós piacon forgalmazás vagy felhasználás céljából.

Ezért a rendeletnek a „piaci szereplőkre” vonatkozó rendelkezései a következőkre vonatkoznak:

- azokra a vállalkozásokra és magánszemélyekre, amelyek/akik feldolgozás, illetve kereskedelmi vagy nem kereskedelmi vásárlóknak történő forgalmazás céljából fát termelnek ki az Európai Unión belül;
- azokra a vállalkozásokra és magánszemélyekre, amelyek/akik feldolgozás, illetve kereskedelmi vagy nem kereskedelmi vásárlóknak történő forgalmazás céljából fát vagy fatermékeket hoznak be az Európai Unióba; és
- azokra a vállalkozásokra és magánszemélyekre, amelyek/akik kizárólag a saját vállalkozásuk keretében történő felhasználás céljából fát termelnek ki az Európai Unión belül, illetve fát vagy fatermékeket hoznak be az Európai Unióba.

Ezen értelmezés szerint a kellő gondosság elvén alapuló rendszert ki kell dolgoznia annak a vállalkozásnak is, amelyik a saját vállalkozása által történő felhasználás céljából termel ki fát az Európai Unión belül vagy hoz be fát vagy fatermékeket az Európai Unióba. Ez az értelmezés nem követeli meg, hogy a fát egy adott személynek eladják vagy fizikailag átadják: amint egy beszállító az Európai Unióban történő forgalmazás vagy felhasználás céljából rendelkezésre bocsátja⁴ a fát, az a rendelet hatálya alá kerül.

A közvetítőként működő és mások számára termékeket beszerző, tehát nem csupán szállítmányozó céggént eljáró „ügynökök” rendelet szerinti helyzetét az egyes esetek körülményeinek és az alkalmazandó szerződési feltételeknek a vizsgálatával kell meghatározni. Az az „ügynök”, aki abból a célból szerez be és hoz be az Unió területére készleteket, hogy a vevőitől várható megrendeléseket kielégítse, saját jogán „piaci szereplőnek” minősül, ellentétben a valódi ügynökkel, aki mindössze egy másik fél nevében jár el, és az áru ténylegesen soha nem kerül a tulajdonába.

Az Európai Unión kívül kitermelt fa tekintetében:

- Ha egy uniós székhelyű vállalkozás harmadik országban vásárol fát vagy faterméket, és azt az Európai Unióba importálja, az uniós székhelyű vállalkozás akkor válik piaci szereplővé, amikor a fa vagy fatermék belép az Európai Unió területére.
- Ha egy uniós székhelyű vállalkozás harmadik országban vásárol fát vagy faterméket, majd egy ügynöke révén importálja azt az Európai Unióba, az uniós székhelyű vállalkozás akkor válik piaci szereplővé, amikor a fa vagy fatermék belép az Európai Unió területére.

⁴ Ez az értelmezés nagy vonalakban megegyezik azzal a megközelítéssel, amely az új megközelítésen és a globális megközelítésen alapuló irányelvek végrehajtására vonatkozó útmutatóban („kék útmutató”) található (lásd: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files/blue-guide/guidepublic_en.pdf). Azonban az EUTR-ben található meghatározás eltér az egységes piaci irányelvekben használttól.

- Ha egy uniós székhelyű vállalkozás harmadik országban rendel meg fát vagy faterméket egy nem uniós székhelyű beszállítótól, amely azt az Európai Unióba számára importálja, az uniós székhelyű vállalkozás akkor válik piaci szereplővé, amikor a fa vagy fatermék belép az Európai Unió területére (még akkor is, ha a tulajdonjog csak akkor száll át az uniós székhelyű vállalkozásra, amikor a fát leszállítják számára).
- Ha egy nem uniós székhelyű vállalkozás importál fát vagy faterméket az Európai Unióba, megszerzi a szabad forgalomba bocsátásra való jogot, majd pedig vevőt keres, a nem uniós székhelyű vállalkozás akkor válik piaci szereplővé, amikor a fa vagy fatermék belép az Európai Unió területére (mert a nem uniós székhelyű vállalkozás bocsátotta forgalomba a fatermékeket az uniós piacon).
- Ha egy nem uniós székhelyű vállalkozás harmadik országból ad el fát vagy faterméket az Európai Unióban közvetlenül nem kereskedelmi végfelhasználók számára, a nem uniós székhelyű vállalkozás akkor válik piaci szereplővé, amikor a fa vagy fatermék belép az Európai Unió területére.

Valamennyi piaci szereplő – függetlenül attól, hogy uniós vagy nem uniós székhelyű – köteles betartani az illegálisan kitermelt fa piaci forgalomba hozatalának tilalmát és a kellő gondossággal való eljárás kötelezettségét.

Az I. melléklet példákat tartalmaz arra nézve, hogyan működhet a gyakorlatban a forgalomba hozatal fogalmának értelmezése.

Az EUTR-nek nincs visszaható hatálya. Ez azt jelenti, hogy a tiltás nem vonatkozik arra a fára és fatermékre, amelyet a rendelet alkalmazásának kezdetét, vagyis 2013. március 3-át megelőzően hoztak forgalomba. A piaci szereplőknek azonban az illetékes hatóságok által végzett ellenőrzéskor igazolniuk kell, hogy bevezették a kellő gondosságon alapuló rendszert, és az 2013. március 3-tól működőképes. Ezért fontos, hogy a piaci szereplők képesek legyenek elkülöníteni a fenti időpont előtti és utáni termékforgalmukat. A kereskedők nyomon követhetőségre vonatkozó kötelezettségét szintén a fenti időponttól kezdve kell alkalmazni.

2. Az elhanyagolható mértékű kockázat fogalma

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

6. cikk

A kellő gondosság elvén alapuló rendszerek

[...]

c) azon kockázatcsökkentési eljárások, amelyek az adott kockázat hatékony minimálisra csökkentése tekintetében megfelelő és arányos intézkedések és eljárások sorából állnak, és amelyekbe beletartozhat a további információ vagy dokumentumok igénylése és/vagy a harmadik fél általi ellenőrzés igénylése is, kivéve, ha a b) pontban említett kockázatértékelési eljárások során azonosított kockázat elhanyagolható mértékű.

A kellő gondosság elve megköveteli, hogy a teljes körű kockázatértékelés elvégzése érdekében a piaci szereplő információkat gyűjtsön a fáról és fatermékekről, valamint ezek beszállítóiról. A 6. cikk alapján elemezendő információ két csoportra osztható.

- A 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja – magára a fára vagy fatermékekre vonatkozó egyedi információ: termékleírás, a kitermelési ország (és adott esetben az országon belüli régió és koncesszió), a beszállító és a kereskedő, valamint a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelést igazoló okmányok.
- A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja: a termék értékeléséhez szükséges általános háttér-információ – meghatározott fafajok illegális kitermelésének és az illegális fakitermelési gyakorlatoknak az elterjedtségére vonatkozó egyedi információ a fakitermelés helyének tekintetében, valamint a forgalmazási lánc összetettsége.

Míg az általános információ a kockázati szint értékelésének háttérét határozza meg a piaci szereplők számára, a termékre vonatkozó információ magához a fatermékhez kapcsolódó kockázatok meghatározásához szükséges. Ez azt jelenti, hogy ha az általános információ lehetséges kockázatokra mutat rá, akkor különös figyelemmel kell eljárni a termékspecifikus információ összegyűjtése során. Ha a termék több fakitermelési forrásból származik, akkor minden egyes összetevő vagy faj tekintetében értékelni kell a kockázatokat.

A kockázat szintje csak eseti alapon értékelhető, mivel számos tényezőtől függ. Bár a kockázatértékelésnek nincs egyetlen elfogadott rendszere, főszabályként a piaci szereplőnek az alábbi kérdésekkel kell foglalkoznia:

Hol termelték ki a fát?

Elterjedt-e az illegális fakitermelés abban az országban, országon belüli régióban vagy koncessziós területen, ahol a fát kitermelték? Fenyegeti-e különösen az adott fafajt az illegális

fakitermelés veszélye? Fennállnak-e az ENSZ Biztonsági Tanácsa vagy az Európai Unió Tanácsa által a fa behozatalára vagy kivitelére kiszabott szankciók?

- **Aggodalomra ad-e okot a kormányzás minősége?**

A kormányzás minősége gyengítheti a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelést igazoló bizonyos okmányok megbízhatóságát. Így vizsgálni kell az ország korrupciós szintjét, az üzleti kockázatok mutatószámait vagy más kormányzati indikátorokat.

- **Rendelkezésre bocsátotta-e a beszállító a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelést igazoló összes okmányt, és azok ellenőrizhetők-e?**

Ha az összes lehetséges okmány rendelkezésre áll, akkor nagyobb a valószínűsége annak, hogy a termék kialakított forgalmazási láncsal rendelkezik. Megalapozottan meg kell győződni arról, hogy az okmányok eredetiek és megbízhatóak.

- **Van-e jele annak, hogy a forgalmazási láncban szereplő bármelyik vállalkozás érintett az illegális fakitermeléshez kapcsolódó gyakorlatokban?**

Az illegális fakitermeléssel kapcsolatos gyakorlatokban érintett vállalkozástól vásárolt fa esetében nagyobb a veszélye annak, hogy a fát illegálisan termelték ki.

- **Összetett a forgalmazási lánc?⁵**

Minél összetettebb a forgalmazási lánc, annál nehezebb lehet visszakövetni egy termékben található fa eredetét egészen a kitermelési forrásig. Ha a forgalmazási lánc bármely pontjának tekintetében nem sikerül begyűjteni a szükséges információt, az növelheti annak a lehetőségét, hogy illegálisan kitermelt fa kerül a láncba.

Elhanyagolható mértékű kockázat alatt azt kell érteni, hogy sem a termékspecifikus, sem az általános információ teljes körű értékelése nem vet fel aggodalomra okot adó körülményt.

A kockázateértékelési szempontok felsorolása nem teljes; a piaci szereplők további szempontokat is hozzáadhatnak, ha azok segítenek annak valószínűsítésében, hogy a valamely termékben található fát illegálisan termeltek ki, vagy ellenkezőleg, a jogszerű kitermelést támasztják alá.

---

⁵ A forgalmazási lánc összetettségének értelmezését lásd a 3. pontban.

3. A forgalmazási lánc összetettségének értelmezése

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

6. cikk

A kellő gondosság elvén alapuló rendszerek

[...]

b) kockázatértékelési eljárások, amelyek lehetővé teszik a piaci szereplő számára az illegális fakitermelésből származó fa vagy az ilyen fából származó fatermékek forgalomba hozatalával kapcsolatos kockázat elemzését és értékelését.

Az ilyen eljárások figyelembe veszik az a) pontban meghatározott információt, valamint a releváns kockázatértékelési kritériumokat, beleértve az alábbiakat is:

[...]

– a fa és fatermékek forgalmazási láncának összetettsége.

A forgalmazási lánc összetettsége kifejezetten szerepel a rendelet 6. cikkében található kockázatértékelési szempontok között, ezért figyelembe kell venni a kellő gondosság gyakorlásának kockázatértékelési és kockázatsökkentési részében.

E szempont kiemelésének az az indoka, hogy nehezebb lehet visszafelé nyomon követni a fát annak kitermelési helyéig – a kitermelési országig és adott esetben az országon belüli régióig és kitermelési koncessziós területig –, ha a forgalmazási lánc összetett. Ha a forgalmazási lánc bármely pontjának tekintetében nem sikerül begyűjteni a szükséges információt, az növelheti annak a lehetőségét, hogy illegálisan kitermelt fa kerül a láncba. Mindazonáltal nem a forgalmazási lánc hossza az a tényező, amelyet kockázattövelő elemként figyelembe kell venni. A lényeg, hogy egy adott termékben található fa visszafelé nyomon követhető-e a kitermelés helyéig. Akkor növekszik a kockázat szintje, ha a forgalmazási lánc összetettsége megnehezíti az EUTR 6. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában előírt információk azonosítását. A forgalmazási láncban található azonosítatlan lépések ahhoz a következtetéshez vezethetnek, hogy a kockázat nem elhanyagolható.

Minél több feldolgozó és közvetítő van a kitermelés helye és a piaci szereplő között, annál összetettebb a forgalmazási lánc. Az összetettséget az is növelheti, ha a termékben egynél több fafajt vagy beszerzési forrást használnak fel.

A forgalmazási lánc összetettségének értékeléséhez a piaci szereplők használhatják a következő kérdéseket, amelyek azonban nem kötelezők és nem kizárólagosak:

Sok feldolgozó és lépés van-e a forgalmazási láncban, mielőtt egy adott fatermék az uniós piacon forgalomba kerül?

- ✓ A fával és a fatermékekkel egynél több országban kereskedtek-e, mielőtt azok az uniós piacon forgalomba kerültek?
- ✓ A forgalomba hozandó termékben található fa egynél több fafajból származik-e?

- ✓ A forgalomba hozandó termékben található fa különböző forrásokból származik-e?

4. A fa vonatkozó jogszabályoknak való megfelelését igazoló okmányokra vonatkozó követelmény értelmezése

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

2. cikk

[...]

f) „legálisan kitermelt”: a kitermelés szerinti ország alkalmazandó jogszabályaival összhangban végzett kitermelésből származó;

g) „illegálisan kitermelt”: a kitermelés szerinti ország alkalmazandó jogszabályainak megsértésével végzett kitermelésből származó;

h) „alkalmazandó jogszabályok”: a kitermelés szerinti országban az alábbi tárgykörökre vonatkozó hatályos jogszabályok:

- a hivatalos közlönyökben jogszerűen közzétett területi határokon belüli fakitermelési jogok,
- a kitermelési jogokra és fára vonatkozó kifizetések, a fakitermeléssel kapcsolatos illetékeket is beleértve,
- fakitermelés, beleértve az erdőgazdálkodásra és a biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó környezetvédelmi és erdészeti jogszabályokat is, ha közvetlenül kapcsolódnak a fakitermeléshez,
- harmadik feleknek a fakitermelés által érintett törvényes használati és tulajdonjogai, és
- kereskedelem és vámjog, amennyiben azok az erdészeti szektort érintik.

6. cikk

A kellő gondosság elvén alapuló rendszerek

(1) [...]

a) olyan intézkedések és eljárások, amelyek hozzáférést biztosítanak a piaci forgalomba hozott fa vagy fatermékek piaci szereplők általi forgalmazására vonatkozó, alábbi információkhoz:

[...]

okmányok vagy egyéb információk, amelyek igazolják az említett fa és fatermékek megfelelését az alkalmazandó jogszabályoknak

E kötelezettség előírásának az az indoka, hogy a jogszerűen kitermelt fa nemzetközileg elfogadott meghatározásának hiányában az illegális fakitermelést annak az országnak a jogszabályai alapján kellene meghatározni, ahol a fát kitermelték.

Az EUTR a 6. cikk (1) bekezdése a) pontjának utolsó francia bekezdésében előírja, hogy a kellő gondossággal történő eljárásra vonatkozó kötelezettség részként be kell szerezni azokat az okmányokat vagy egyéb információkat, amelyek igazolják a kitermelés szerinti országban alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelést. Kezdetől fogva hangsúlyozni kell, hogy a dokumentáció beszerzésének célja a kockázatértékelés, és így nem tekintendő önmagában fennálló követelménynek.

Az EUTR rugalmas megközelítést alkalmazva számos jogalkotási területet felsorol egyes jogszabályok meghatározása nélkül, mivel ezek országonként eltérőek lehetnek, és időről időre módosulnak. A kitermelés szerinti országban alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelést igazoló okmányok vagy más információk beszerzésének érdekében a piaci szereplőknek először is tisztában kell lenniük azzal, hogy az adott kitermelési országban milyen jogszabályok vannak hatályban. Ebben az erőfeszítésükben támogathatják őket a tagállamok illetékes hatóságai, az Európai Bizottsággal együttműködve⁶. Igénybe vehetik az ellenőrző szervezetek segítségét is. Azokban az esetekben, amikor a piaci szereplők nem veszik igénybe ellenőrző szervezet szolgáltatásait, segítséget kérhetnek olyan szervezetektől, amelyek szakirányú ismeretekkel rendelkeznek annak az országnak az erdőgazdálkodási ágazatáról, ahonnan a fa és fatermék származik.

Az okmányok vagy más információk beszerzésére vonatkozó kötelezettséget tágra kell értelmezni, mivel a különböző országokban eltérő szabályozási rendszerek léteznek, és nem mindegyik írja elő meghatározott dokumentáció kibocsátását. Ezért e körbe beletartoznak az illetékes hatóságok által kiállított hivatalos iratok; a szerződéses kötelezettségeket igazoló dokumentumok; a vállalati szabályozásokat bemutató dokumentumok; magatartási kódexek; harmadik fél által hitelesített rendszerek által kiállított igazolások stb.

Az alábbi táblázat néhány konkrét példát tartalmaz, amelyek pusztán szemléltetésül szolgálnak, és nem tekinthetők sem kötelezőnek, sem kimerítőek.

---

⁶ Az Európai Unió számos önkéntes partnerségi megállapodást kötött harmadik országokkal, amelyek részletes leírást tartalmaznak az ezen országokban alkalmazandó jogszabályokról. Ezek az országok adott esetben útmutatást adhatnak a piaci szereplőknek a valamely önkéntes partnerségi megállapodás mellékletében nem szereplő termékekre vonatkozóan alkalmazandó jogról.

1. A hivatalos közlönyökben jogszerűen közzétett területi határokon belüli fakitermelési jogok dokumentációja	Általánosan rendelkezésre álló papíralapú vagy elektronikus dokumentumok, pl. tulajdonjogra vagy földhasználati jogra vonatkozó dokumentáció, illetve szerződés vagy koncessziós megállapodás
2. A kitermelési jogokra és fára vonatkozó kifizetések, a fakitermeléssel kapcsolatos illetékeket is beleértve	Általánosan rendelkezésre álló papíralapú vagy elektronikus dokumentumok, pl. szerződések, banki iratok, headokumentáció, hivatalos elismervények stb.
3. Fakitermelés, beleértve az erdőgazdálkodásra és a biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó környezetvédelmi és erdészeti jogszabályokat is, ha közvetlenül kapcsolódnak a fakitermeléshez	Hivatalos ellenőrzési jelentések; környezetvédelmi tanúsítványok; jóváhagyott kitermelési tervek; kivágáslezárási jelentések; ISO-tanúsítványok; magatartási kódexek; a szigorú törvényhozási felügyeletet, valamint a fára irányuló nyomomonkövetési és ellenőrzési eljárásokat bemutató, nyilvánosan hozzáférhető információk; a kitermelési ország illetékes hatóságai által kibocsátott hivatalos dokumentumok stb.
4. Harmadik feleknek a fakitermelés által érintett törvényes használati és tulajdonjogai	Környezetvédelmi hatáselemzések, környezetvédelmi irányítási tervek, környezetvédelmi ellenőrzési jelentések, társadalmi felelősségvállalási megállapodások, földbérletre, jogkövetelésekre és összeférhetlenségre vonatkozó egyedi jelentések
5. Kereskedelem és vámjog, amennyiben azok az erdészeti szektort érintik.	Általánosan rendelkezésre álló papíralapú vagy elektronikus dokumentumok, pl. szerződések, banki iratok, kereskedelmi iratok, importengedélyek, exportengedélyek, kiviteli vámok hivatalos elismervényei, exporttilalmi listák, kiviteli kvóták odaítélése stb.

5a. A „csomagolóanyag” termékkör értelmezése

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

2. cikk

a) „fa és fatermékek”: a mellékletben meghatározott fa és fatermékek, kivéve az olyan fából vagy fatermékekből előállított fatermékeket vagy azok alkotórészeit, amelyek élelciklusukat lezárták, és amelyeket egyébként a hulladékokról szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott hulladékként kezelnének”

Az uniós fa- és fatermékpiaci rendelet melléklete

[...]

4415 Fából készült láda, doboz, rekesz, dob és hasonló csomagolóanyag; kábeldob fából; rakodólap, keretezett és más szállítólap; rakodólapkeret fából

(Kizárólag valamely más, piaci forgalomba hozott termék megtámasztására, védelmére vagy szállítására csomagolóanyagként szolgáló nem csomagolóanyag.) "

[...]

A Kombinált Nomenklatúra 47. és 48. árucsoportjába tartozó papíripari rostanyag és papír, kivéve a bambuszból és visszanyert (hulladék és használt) papírból készült termékeket

[...]

A melléklet meghatározza a „2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében meghatározott Kombinált Nomenklatúrában⁷ besorolt fa és fatermékeket, amelyekre e rendelet alkalmazandó”.

A 4819 HR-kód tartalma: „Doboz, láda, tok, zsák és más csomagolóeszköz papírból, kartonból, cellulózvattából vagy cellulózszálból álló szövedékből; iratgyűjtő doboz, levéltartó doboz és hasonló cikk papírból vagy kartonból irodai, üzleti vagy hasonló célra”.

- **Amennyiben a fenti cikkek bármelyikét önálló termékként hozzák forgalomba a piacon, és nem egyszerűen egy másik termék csomagolásaként, akkor ezek a termékek a rendelet hatálya alá tartoznak, ezért alkalmazandó a kellő gondosság elve.**
- **Ha a 4415 vagy a 4819 HR-kód alá besorolt csomagolást egy másik termék „megtámasztására, védelmére vagy szállítására” használják, akkor az *nem* tartozik a rendelet hatálya alá.**

Ez azt jelenti, hogy a fent említett, a 4415 HR-kódra vonatkozó, az EUTR mellékletén belüli, zárójelben található korlátozást értelemszerűen a 4819 HR-kódra is alkalmazni kell.

⁷ A Kombinált Nomenklatúra hatályos szövege: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?direct=yes&lang=en&where=EUROVOC:005751&whereihm=EUROVOC:Combined%20Nomenclature>

Ezek a kategóriák között további különbség tehető a termék „alapvető jellegét” biztosító csomagolás és az olyan csomagolás között, amely egy adott termékhez van formázva és illesztve, de nem képezi magának a terméknek a szerves részét. A Kombinált Nomenklátúra értelmezésének 5. általános szabálya⁸ tisztázza ezeket a különbségeket; az értelmezést segítő példák alább találhatók. Ezek a további különbségtételek azonban csak a rendelet hatálya alá tartozó áruk kis részére vonatkoznak.

Összegezve:

A rendelet hatálya alá tartozik:

- a 4415 vagy 4819 HR-kód alatt önálló termékként forgalomba hozott csomagolóanyag,
- a 4415 vagy 4819 HR-kódok alatti olyan tárolóeszközök, amelyek a termék alapvető jellegét biztosítják: pl. díszített ajándékdobozok.

Nem tartozik a rendelet hatálya alá:

- az árut magában foglaló csomagolóanyag, amelyet kizárólag egy másik termék megtámasztására, védelmére vagy szállítására használnak (és amely nem feltétlenül faalapú termék). **5b. A „hulladék” / „visszanyert” termékek termékkörének értelmezése**

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

(11) preambulumbekzdés

Szem előtt tartva, hogy ösztönözni kell az újrahasznosított fa és fatermékek használatát, és hogy az ilyen termékek bevonása e rendelet hatálya alá aránytalan terhet róna a piaci szereplőkre, az olyan használt fát és fatermékeket, amelyek életciklusukat lezárták, és amelyeket egyébként hulladékként kezelnének, ki kell zárni e rendelet hatálya alól.

2. cikk

a) „fa és fatermékek”: a mellékletben meghatározott fa és fatermékek, kivéve az olyan fából vagy fatermékekből előállított fatermékeket vagy azok alkotórészeit, amelyek életciklusukat lezárták, és amelyeket egyébként a hulladékokról szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁹ 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott hulladékként kezelnének.

2008/98/EK irányelv, 3. cikk (1) bekezdés

„»hulladék«: olyan anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik vagy megválni köteles”

Ez a kivétel vonatkozik:

a melléklet hatálya alá tartozó fajtájú olyan fatermékekre, amelyeket az életciklusukat befejezett anyagból készítettek, és amelyeket egyébként hulladékként kezelnének (pl. bontott épületekből származó fa, illetve hulladék fából készült termékek),

Ez a kivétel **nem** vonatkozik:

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:278:0011:0012:EN:PDF>.

⁹ HL L 312., 2008.11.22., 3. o.

- az életciklusát be nem fejezett és egyébként hulladékként kezelt anyagot felhasználó gyártási folyamat melléktermékeire.

Forgatókönyvek

A rendelet hatálya alá tartozik-e a fűrészüzemben melléktermékként keletkező faforgács és fűrészpor?

Igen.

Azonban a korábban a belső piacon már forgalomba hozott anyagból előállított faforgács vagy más fatermékek nem tartoznak a rendelet azon előírásainak a hatálya alá, amelyek a „forgalomba hozatalra” vonatkoznak (az EUTR 2. cikke b) pontjának utolsó mondata).

A rendelet hatálya alá tartoznak-e a bontott házakból nyert fából készült bútorok?

Nem, ezekben a termékekben az anyag már befejezte az életciklusát, és egyébként hulladékként kezelnék.

6. A harmadik felek által ellenőrzött rendszerek szerepe a kockázatértékelés és a kockázatcsökkentés folyamatában¹⁰

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

(19) preambulumbekzdés

Az erdészeti ágazatban bevált gyakorlatok elismerése érdekében a kockázatértékelési eljárás során a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelés ellenőrzését magában foglaló minősítés vagy egyéb, harmadik felek által ellenőrzött rendszerek is alkalmazhatók.

6. cikk

A kellő gondosság elvén alapuló rendszer

[...]

„[...] A kockázatértékelési eljárások figyelembe veszik [...] a vonatkozó kockázatértékelési kritériumokat, beleértve a következőket: az alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelés igazolása, amibe beletartozhat a minősítés vagy olyan, harmadik fél által ellenőrzött rendszer, amely kiterjed az alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelésre is [...]”

valamint a kockázatcsökkentés tekintetében:

„[...] a kockázatcsökkentési eljárások [...], amelyekbe beletartozhat a további információ vagy dokumentumok igénylése és/vagy a harmadik fél általi ellenőrzés igénylése is”.

A Bizottság 607/2012/EU végrehajtási rendelete

4. cikk

Kockázatértékelés és -csökkentés

A 6. cikk (1) bekezdése b) pontja második bekezdésének első francia bekezdésében és a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett minősítés vagy harmadik fél által ellenőrzött rendszerek akkor vehetők figyelembe a kockázatértékelési és a kockázatcsökkentési eljárás során, ha eleget tesznek az alábbi feltételeknek:

harmadik fél számára elérhető és nyilvánosan hozzáférhető követelményrendszert hoztak létre, amely rendszer legalább az alkalmazandó jogszabályok összes releváns követelményét tartalmazza;

meghatározzák, hogy egy harmadik fél az alkalmazandó jogszabályok betartásának igazolása végett a szükséges ellenőrzéseket – a helyszíni szemlét is beleértve – rendszeres, 12 hónapnál nem hosszabb időközönként elvégzi;

az alkalmazandó jogszabályoknak megfelelően kitermelt fa és az ilyen fából készült fatermékek nyomon követésére harmadik fél által igazolt eszközöket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik a kitermelt fa vagy a fatermékek nyomon követését a szállítói lánc bármely szakaszában, még mielőtt azok piacra kerülnének;

harmadik fél által igazolt ellenőrzéseket tartalmaznak annak biztosítása érdekében, hogy az ismeretlen eredetű fa és fatermékek, valamint a nem az alkalmazandó jogszabályoknak megfelelően kitermelt fa vagy ilyen fából előállított fatermékek ne kerüljenek a szállítói láncba.

¹⁰ Megjegyzendő, hogy az igazolásnak nem ugyanaz a jogállása, mint a FLEGT-engedélyeknek és a CITES-engedélyeknek (lásd az alábbi 10. pontban).

A. Háttér-információk

A fatermékekre vonatkozó egyedi vásárlói igényeknek való megfelelés érdekében gyakran alkalmaznak önkéntes rendszereket az erdők minősítésére és a fakitermelés jogszerűségének igazolására. Ezeknek rendszerint részei többek között: egy olyan előírás, amely széles értelemben vett alapelvek, feltételek és indikátorok keretében meghatározza az erdőgazdasági üzemben követendő gazdálkodási gyakorlatokat; az előírásnak való megfelelés ellenőrzésének és a minősítések odaítélésének követelményei; és egy külön „felügyeleti” minősítés, amely azt igazolja, hogy a termék teljes vagy meghatározott mértékben csak minősített erdőkből származó fát tartalmaz.

Harmadik fél által végzett minősítésnek nevezik, ha valamely, az erdőgazdálkodást végző féltől, a gyártótól vagy a kereskedőtől, illetve a minősítést kérő vásárlótól eltérő szervezet végzi az értékelést és ítéli oda a minősítést. A minősítési rendszerek általában előírják az ilyen harmadik fél szervezetek számára, hogy azoknak képesnek kell lenniük az értékelés elvégzésére vonatkozó minősítésüket egy akkreditációs eljárás során igazolni, amely meghatározza az ellenőrök készségeire vonatkozó előírásokat és azokat a rendszereket, amelyeket a minősítő szervezetnek alkalmaznia kell. A Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) közzétette mind a minősítő testületekre, mind az értékelési gyakorlatokra vonatkozó szabványait. A fakitermelés jogszerűségének igazolására szolgáló márkavédett rendszereknek önmaguk általában nem szükséges akkreditáltaknak lenniük, bár ezeket gyakran akkreditált minősítési szolgáltatásokat kínáló szervezetek működtetik.

Az erdőgazdálkodási üzem irányítására vonatkozó jogszabályoknak való megfelelés követelménye általában az erdőgazdálkodási minősítési előírások részét képezi. A rendszerüzemeltetési előírások – mint például a környezetvédelmi irányítási vagy minőségirányítási előírások – általában nem tartalmazzak ilyen követelményt, illetve az értékelés során ezt nem ellenőrzik szigorúan.

B. Iránymutatás

Annak vizsgálata során, hogy egy piaci szereplő minősítési rendszert vagy jogszerűségi igazolást használjon annak biztosítására, hogy a valamely termékben található fa jogszerűen került-e kitermelésre, azt kell meghatároznia, hogy a rendszer tartalmaz-e olyan előírást, amely magában foglalja az összes alkalmazandó jogszabályt. Ehhez a piaci szereplőnek bizonyos mértékig ismernie kell az általa használt rendszert és azt, hogyan alkalmazzák ezt a kitermelés helye szerinti országban. A minősített termékek általában el vannak látva olyan címkével, amely feltünteti a minősítési feltételeket és az ellenőrzési folyamat követelményeit meghatározó minősítő szervezet nevét. Az ilyen szervezetek általában tudnak információt szolgáltatni a minősítés hatóköréről és arról, hogyan alkalmazták ezt a kitermelés helye szerinti országban, beleértve az olyan részleteket is, mint a helyszíni ellenőrzések jellege és gyakorisága.

A piaci szereplőnek meg kell győződnie arról, hogy az igazolást kibocsátó harmadik fél szervezet megfelelő minősítéssel rendelkezik, továbbá működése a minősítési rendszer tekintetében és az illetékes akkreditáló testület megítélése szerint kiegyensúlyozott. A rendszerek szabályozásáról általában a minősítési rendszer nyújt információt.

Egyes rendszerek akkor engedélyezik a minősítést, ha a termékben található fa bizonyos százaléka megfelel a teljes minősítési előírásnak. Ezt a százalékos értéket általában feltüntetik a címkén. Ilyen esetekben fontos, hogy a piaci szereplő információt szerezzen arról, hogy végeztek-e ellenőrzéseket a nem minősített rész tekintetében, és hogy ezek az ellenőrzések megfelelő bizonyítékkal szolgáltak-e a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésről.

Felügyeleti minősítés használható annak bizonyítására, hogy a forgalmazási láncba nem kerül ismeretlen

eredetű vagy nem engedélyezett fa. Ezek a rendszerek általában annak biztosításán alapulnak, hogy csak engedélyezett fa kerülhet a forgalmazási láncba a „kritikus ellenőrzési pontokon”, és a termék az előző, felügyeletet ellátó félig (akinek szintén rendelkeznie kell felügyeleti minősítéssel) követhető nyomon, nem pedig az erdőig, ahol a kitermelés történt. A felügyeleti minősítéssel rendelkező termék vegyesen tartalmazhat különböző forrásokból származó minősített és egyéb engedélyezett anyagot. Ha felügyeleti minősítést használnak a jogszerűség bizonyítására, a piaci szereplőnek biztosítania kell, hogy az engedélyezett anyag megfeleljen a vonatkozó jogszabályoknak, és hogy az ellenőrzések megfelelően biztosítják az egyéb anyagok kizárását.

Meg kell jegyezni, hogy egy szervezet mindaddig fenntarthatja a felügyeleti minősítést, amíg rendelkezik a minősített anyagok, valamint az engedélyezett és nem engedélyezett anyagok megengedett százalékos mértékének elhatárolására szolgáló rendszerekkel, ugyanakkor lehetséges, hogy egy adott időpontban nem állít elő minősített terméket. Ezért amennyiben a minősítésre alapozva vásárolnak egy felügyeleti minősítéssel rendelkező beszállítótól, a piaci szereplőknek meg kell győződniük arról, hogy az általuk vásárolt adott terméket ténylegesen ellátták-e a szükséges minősítéssel.

Egy harmadik fél által ellenőrzött rendszer hitelessége értékelésének folyamatában a piaci szereplők a következő, nem kimerítő felsorolásban szereplő kérdéseket használhatják:

- ✓ Teljesült-e a 607/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelet 4. cikkében foglalt összes követelmény?
- ✓ A minősítés vagy az egyéb, harmadik fél által ellenőrzött rendszerek összeegyeztethetők-e a nemzetközi vagy európai előírásokkal (pl. a vonatkozó ISO-útmutatások, ISEAL-kódexek)?
- ✓ Rendelkezésre állnak-e megalapozott jelentések a harmadik fél által ellenőrzött rendszerek lehetséges hiányosságairól vagy problémáiról azokban az országokban, ahonnan a fát vagy fatermékeket importálják?
- ✓ A 607/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelet 4. cikkének b), c) és d) pontjaiban említett ellenőrzéseket végző harmadik felek független akkreditált szervezetek-e?

7. A kellő gondosság elvén alapuló rendszer rendszeres értékelése

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

4. cikk

A piaci szereplők kötelezettségei

[...]

3. Minden piaci szereplőnek fenn kell tartania és rendszeresen értékelnie kell az általa alkalmazott, a kellő gondosság elvén alapuló rendszert, kivéve, ha a piaci szereplő egy, a 8. cikkben említett ellenőrző szervezet által létrehozott, a kellő gondosság elvén alapuló rendszert vesz igénybe.

[...]

A „kellő gondosság elvén alapuló rendszer” egy olyan dokumentált és kipróbált, lépésről lépésre haladó módszer, beleértve az ellenőrzéseket is, amelynek célja, hogy valamely üzleti folyamat konzisztens elérendő eredményt hozzon. Fontos, hogy a saját kellő gondosságon alapuló rendszerét alkalmazó piaci szereplő rendszeres időközönként értékelje a rendszert annak érdekében, hogy a felelős szereplők kövessék a rájuk vonatkozó eljárásokat, és megszülessen az elérendő eredmény. A jó gyakorlat szerint az ellenőrzést évente célszerű elvégezni.

Az értékelést elvégezheti egy szervezeten belüli személy (lehetőleg olyasvalaki, aki független az eljárásokat végző személyektől), illetve egy külső szervezet. Az értékelésnek fel kell tárnia a hiányosságokat és a hibákat, és a szervezet vezetésének határidőket kell kitűznie ezek kijavítására.

Egy fára vonatkozó, kellő gondosságon alapuló rendszer esetében például az értékelés során ellenőrizni kell, hogy léteznek-e dokumentált eljárások a forgalomba hozandó fatermékek szállítmányaira vonatkozó legfontosabb információk összegyűjtésére és nyilvántartásba vételére, azon kockázat értékelésére, hogy az adott termék bármely összetevője tartalmaz-e illegálisan kitermelt fát, és meg kell határozni, hogy a különböző szintű kockázatok esetében milyen intézkedést kell tenni. Arról is gondoskodni kell, hogy az eljárások egyes lépéseinek elvégzéséért felelős személyek értsék és hajtsák végre az eljárásokat, és álljanak rendelkezésre megfelelő ellenőrzések annak érdekében, hogy az eljárások a gyakorlatban hatékonyak legyenek (vagyis azonosítsák a kockázatos szállítmányokat és eredményezzék azok kizárását).

8. Összetett termékek

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

6. cikk (1) bekezdés

a) olyan intézkedések és eljárások, amelyek hozzáférést biztosítanak a piaci forgalomba hozott fa vagy fatermék piaci szereplők általi forgalmazására vonatkozó, alábbi információkhoz:

termékleírás, beleértve a termék kereskedelmi nevét és típusát, valamint a fajok közös nevet és adott esetben teljes tudományos nevét,

a kitermelés szerinti ország és adott esetben

a fakitermelés országon belüli régiója; és

a kitermelési koncesszió,

[...]

Az információhoz való hozzáférés biztosítására irányuló kötelezettség teljesítése érdekében a piaci szereplőnek az összetett termékek vagy az összetett, faalapú összetevőt tartalmazó termékek esetében össze kell gyűjtenie a keverékben felhasznált valamennyi eredeti anyagra vonatkozó információt, beleértve a fajokot, az egyes összetevők kitermelésének helyét, valamint ezen összetevők származásának jogszerűségét is.

Az összetett fatermék valamennyi összetevőjének pontos származását gyakran nehéz azonosítani. Ez különösen igaz az olyan újraalakított termékekre, mint a papír, a farostlemez és a forgácslemez, ahol a fajok azonosítása is nehéz lehet. Ha a termék gyártása során különböző fajokot használnak fel, a piaci szereplőnek listát kell készítenie az egyes fajokról, amelyeket felhasználhattak a fatermék gyártása során. A fajokat a nemzetközileg elfogadott nomenklatúrákkal összhangban kell felsorolni (pl. EN 13556: Európában használt fajok jegyzéke; Nomenclature Générale des Bois Tropicaux, ATIBT, 1979).

Ha megállapítható, hogy egy összetett termék alkotórészét már a termékben való felhasználását megelőzően forgalomba hozták, vagy a termék olyan anyagból készült, amely már az életciklusának végére ért, és egyébként hulladékként kezelnék (lásd az 5b. pontot), akkor az adott alkotórész tekintetében nincs szükség kockázatértékelésre. Ha például egy piaci szereplő által gyártott és forgalmazott termék olyan faforgács-keveréket tartalmaz, amelynek egy része az Európai Unióban már forgalomba hozott fatermésekből származik, más része pedig az Európai Unióba általa importált új faanyag, akkor a kockázatértékelést csak az importált részre kell elvégeznie.

A piaci szereplők szállítmányaira vonatkozó példákat a II. melléklet tartalmazza.

9. Erdőgazdálkodási ágazat

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

2. cikk

[...]

h) „alkalmazandó jogszabályok”: a kitermelés szerinti országban az alábbi tárgykörökre vonatkozó hatályos jogszabályok: [...]

– kereskedelem és vámjog, amennyiben azok az erdészeti szektort érintik.

Ez kifejezetten a fa kitermelésének országában hatályos, a fa és fatermékek exportját érintő törvényeknek és közigazgatási rendelkezéseknek való megfelelésre vonatkozik. A követelmény a kitermelés szerinti országból történő exportra és nem az Európai Unióba irányuló export országára vonatkozik. Ha például a fát X országból Y országba exportálták, azután pedig az Európai Unióba, akkor a követelményt az X országból történő exportra kell alkalmazni, nem pedig az Y országból az Európai Unióba irányuló exportra.

Az alkalmazandó jogszabályok közé tartoznak többek között az alábbiak:

- A fatermékek exportjára vonatkozó tilalmak, kvóták és más korlátozások, például a feldolgozatlan rönk vagy durva fűrészáru exportjának tilalma
- A fa és fatermékek exportengedélyezési követelményei
- A fát és fatermékeket exportáló gazdasági szereplők által kérhető hivatalos felhatalmazás
- A fatermékek exportjára vonatkozó adók és illetékek megfizetése

10. A CITES-engedéllyel és a FLEGT-engedéllyel rendelkező fa

A vonatkozó jogszabály:

Uniós fa- és fatermékpiaci rendelet

3. cikk

A FLEGT és a CITES hatálya alá tartozó fa és fatermékek jogi helyzete

A 2173/2005/EK rendelet II. és III. mellékletében felsorolt, olyan fatermékbe ágyazott fa, amelyek az említett rendelet I. mellékletében felsorolt partnerországokból származnak, és amelyek megfelelnek az említett rendeletnek és végrehajtási rendelkezéseinek, e rendelet alkalmazásában legálisan kitermeltnek minősül.

A 338/97/EK rendelet A., B. vagy C. mellékletében felsorolt fajok olyan faanyaga, amely megfelel az említett rendeletnek és végrehajtási rendelkezéseinek, e rendelet alkalmazásában legálisan kitermeltnek minősül.

[...]

A rendelet értelmében a FLEGT-engedéllyel vagy CITES-engedéllyel rendelkező fa és fatermékek a rendelet előírásainak teljes mértékben megfelelőnek tekintendők. Ez azt jelenti, hogy:

- a) az ilyen dokumentáció hatálya alá tartozó termékeket forgalomba hozó piaci szereplőknek nem szükséges a kellő gondosság elve alapján eljárni ezen termékek tekintetében; elegendő, ha érvényes vonatkozó dokumentációval tudják igazolni, hogy a termékek ezen okmányok hatálya alá tartoznak;
- b) az illetékes hatóságok bármely ilyen terméket úgy fognak tekinteni, hogy ezeket jogszerűen termelték ki, és e termékek tekintetében nem áll fenn a veszély, hogy megsértik az illegális fa piaci forgalomba hozatalát tiltó rendelet rendelkezéseit.

Ennek az az oka, hogy a jogszerűség igazolására irányuló ellenőrzéseket – és így a kellő gondossággal való eljárást – az exportáló országban kell megvalósítani, összhangban az ezen országok és az Európai Unió közötti önkéntes partnerségi megállapodásokkal, és így az ebből származó fát a piaci szereplők kockázatmentesnek tekinthetik.

I. melléklet

Hogyan kell a gyakorlatban értelmezni a forgalomba hozatal fogalmát?

Az alábbi forgatókönyvek olyan helyzeteket mutatnak be, amelyekben egy vállalkozás/személy piaci szereplőnek minősülne az EUTR értelmében.

1. forgatókönyv

C gyártó papírt vásárol az Európai Unión kívüli harmadik országban és importálja azt az Európai Unióba (bármely országba), ahol a papírból iskolai füzeteket gyárt. Ezt követően eladja az iskolai füzeteket D kiskereskedőnek bármely uniós tagállamban. Az iskolai füzet az EUTR mellékletének hatálya alá tartozó termék:

- C gyártó piaci szereplővé válik, amikor importálja a papírt a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából.

2. forgatókönyv

G kiskereskedő pénztárgépszalagot vásárol az Európai Unión kívüli harmadik országban, és importálja azt az Európai Unióba, ahol az üzleteiben használja fel:

- G kiskereskedő piaci szereplővé válik, amikor importálja a pénztárgépszalagot a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából.

3. forgatókönyv

Az uniós székhellyel rendelkező C gyártó bevonattal rendelkező kraftpapírt (nátronpapírt) vásárol közvetlenül egy harmadik országbeli gyártótól, és a később az uniós piacon eladott termékeinek csomagolására használja fel azt:

- C gyártó piaci szereplővé válik, amikor importálja a kraftpapírt a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából. (Meg kell jegyezni, hogy ebben az esetben nincs jelentősége annak, hogy a kraftpapírt csak csomagolásra használják, mivel önálló termékként importálták.)

[A 4., 5. és 6. forgatókönyv olyan helyzetekkel foglalkozik, amikor uniós gazdasági szereplők vásárolnak fát és fatermékeket nem uniós gazdasági szereplőktől kissé eltérő körülmények között, amelyekre vonatkozóan az egyes forgatókönyvek végén található magyarázat.]

4. forgatókönyv

Az uniós székhellyel rendelkező H fatermesztő online vásárol faforgácslapot az Európai Unión kívüli székhelyű beszállítótól. A szerződés szerint az áru tulajdonjoga azonnal átszáll H fatermesztőre, bár a faforgácslap még az Európai Unión kívül található. A faforgácslapot J szállítványozó cég szállítja egy

uniós tagállamba, ott vámkezeli, majd leszállítja H fakeskedő részére. Ezt követően H kereskedő eladja a faforgácslapot K építési vállalkozónak:

- H fakereskedő piaci szereplővé válik, amikor J, az ügynöke importálja a faforgácslapot az Európai Unióba forgalmazás, illetve a H vállalkozásában történő felhasználás céljából. J szállítványozó cég pusztán ügynökként jár el, aki az árut H fakereskedő nevében szállítja.

[Ebben a forgatókönyvben a tulajdonjog a terméknek az Európai Unióba való fizikai belépését megelőzően száll át a nem uniós gazdasági szereplőről az uniós gazdasági szereplőre.]

5. forgatókönyv

Az uniós székhellyel rendelkező H fakereskedő online vásárol faforgácslapot az Európai Unión kívüli székhelyű L beszállítótól. A szerződés szerint az áru tulajdonjoga csak akkor száll át H fakereskedőre, amikor a faforgácslapot leszállítják H fakereskedőnek az Egyesült Királyságban található telephelyére. L beszállító képviselőjében J szállítványozási cég importálja a faforgácslapot az Európai Unióba, és leszállítja azt H fakereskedő telephelyére:

- H fakereskedő piaci szereplővé válik, amikor L beszállító J szállítványozási cége importálja a faforgácslapot az Európai Unióba forgalmazás, illetve a H vállalkozásában történő felhasználás céljából.

[Ebben a forgatókönyvben a tulajdonjog nem száll át a nem uniós gazdasági szereplőről az uniós gazdasági szereplőre, amíg a termék fizikailag be nem lép az Európai Unióba.]

6. forgatókönyv

A nem uniós székhelyű L beszállító importál egy szállítmány fát vagy faterméket az Európai Unióba, majd vevőt keres a szállítmányra. H fakereskedő megvásárolja a fát vagy faterméket L-től, miután a szállítmány már fizikailag belépett az Európai Unióba, és azt ott L beszállító vámkezelte és szabad forgalomba bocsátotta; ezután H felhasználja a fát saját vállalkozásában.

- L beszállító piaci szereplővé válik, amikor forgalmazás céljából a saját vállalkozásában importálja a termékeket az Európai Unióba. H fakereskedő kereskedőnek minősül.

[Ebben a forgatókönyvben a tulajdonjog nem száll át a nem uniós gazdasági szereplőről az uniós gazdasági szereplőre, amíg a termék fizikailag be nem lép az Európai Unióba, és ezt megelőzően nem áll fenn szerződés sem.]

7. forgatókönyv

Az uniós székhelyű M kiskereskedő fatermékeket importál az Európai Unióba, és azt az üzletében közvetlenül értékesíti nem kereskedelmi vásárlók részére:

- M kiskereskedő piaci szereplővé válik, amikor importálja a fatermékeket a saját vállalkozásában történő forgalmazás céljából.

8. forgatókönyv

Az E energiavállalat faforgácsot vásárol közvetlenül egy nem uniós harmadik országból, és azt az

Európai Unióba importálja, ahol energiatermelésre használja fel, majd ez energiát egy EU-tagállam nemzeti hálózata számára értékesít. Bár a faforgács az EUTR hatálya alá tartozik, a vállalat által végtermékként értékesített energia nem:

- E energiavállalat piaci szereplővé válik, amikor importálja a faforgácsot az Európai Unióba a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából.

9. forgatókönyv

F fakereskedő faforgácsot vásárol közvetlenül egy nem uniós harmadik országból, és azt az Európai Unióba importálja, ahol továbbértékesíti E energiavállalat részére: Az E energiavállalat energiatermelésre használja fel a faforgácsot az Európai Unióban, majd az energiát egy tagállam nemzeti hálózata számára értékesíti.

- F kiskereskedő piaci szereplővé válik, amikor az Európai Unióba importálja a faforgácsot a saját vállalkozásában történő forgalmazás céljából.

[A 10. és a 10a. forgatókönyv azt emeli ki, hogy a még ki nem termelt fa nem tartozik a rendelet hatálya alá. A részletes szerződési feltételektől függően „piaci szereplő” lehet akár az erdőtulajdonos, akár az a vállalkozás, amelyik forgalmazás vagy a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából fakitermelési joggal rendelkezik.]

10. forgatókönyv

Z erdőtulajdonos fát vág ki a saját területén, és a fát vásárlók részére értékesíti, vagy saját fűrészüzemében dolgozza fel:

- Z erdőtulajdonos piaci szereplővé válik, amikor értékesítés vagy a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából kitermeli a fát.

10a. forgatókönyv

Z erdőtulajdonos eladja „A” vállalkozás részére a Z ingatlanán álló fa kitermelésének jogát, forgalmazás vagy „A” saját vállalkozásában történő felhasználás céljából:

- „A” vállalkozás piaci szereplővé válik, amikor értékesítés vagy a saját vállalkozásában történő felhasználás céljából kitermeli a fát.

II. melléklet

Példák az összetett termékekre vonatkozó információkra

Termék típusa:	Lapra szerelt konyhai szerelvények					Lehetséges a forgalomba hozatal?
Időszak:	2011. április – 2012. december					
Mennyiség:	3200 darab					
Alkotórész	Leírás	Fajok	Kitermelési ország/régió	Kitermelési koncesszió	A jogszerűség bizonyítéka	
Váz	Közepes sűrűségű farostlemez	Kevert tűlevelű: Főként Borovi fenyő (<i>Pinus sylvestica</i>) Norvég fenyő (<i>Picea abies</i>)	Több mint egy EU-tagállam	Több	Korábban forgalomba hozott – nem előírás	Tárgytalan
			Hideg égövi feltörekvő harmadik ország	Több	Márkavédett jogszerűség- és nyomonkövethetőség-ellenőrzési rendszer	Igen (jó megalapozott megbízhatóság esetén)
Borítás	Az Európai Unión kívülről importált, fautáztatú mintájú papírborítás	Ismeretlen	Ismeretlen	Ismeretlen	Nincs	Nem

Termék típusa:	CKD irodabútor					Lehetséges a forgalomba hozatal?
Időszak:	2011. január – 2011. június					
Mennyiség:	1500 darab					
Alkotórész	Leírás	Fajok	Kitermelési ország/régió	Kitermelési koncesszió	A jogszerűség bizonyítéka	
Váz	Forgácslemez	Sitka fenyő	EU-tagállam	Több	Korábban forgalomba hozott – nem előírás	Tárgytalan
Elő- és hátlap	0,5 mm-es furnérlemez	Európai bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)	EU-tagállam	Magán-erdőtulajdonosok	Korábban forgalomba hozott – nem előírás	Tárgytalan

Termék típusa:	Faforgács					Lehetséges a forgalomba hozatal?
Időszak:	2012. január – 2012. december					
Mennyiség:	10 000 tonna					
Alkotórész	Leírás	Fajok	Kitermelési ország/régió	Kitermelési koncesszió	A jogszerűség bizonyítéka	
	Rönkhéj, ágnyesedék	Kevert tűlevelű, fenyő és nyír	EU-tagállam	Több magánerdő	Tulajdonos hulladék-elhelyezési felelőssége	Tárgytalan

	Az erdőtulajdonostól megvásárolva kitermelés előtt			Tulajdonosok	Tervek	
	Rönkhéj, ágnyesedék, a helyszínen megvásárolva	Kevert tűlevelű, fenyő és nyír	EU-tagállam	Több magán-erdőtulajdonos	Korábban forgalomba hozott – nem előírás	Tárgytalan

Termék típusa:	Írólap (papír, 90 g/m ²) Indonéziából					Lehetséges a forgalomba hozatal?
Időszak:	2012. április – 2013. március					
Mennyiség:	1200 tonna					
Alkotórész	Leírás	Fajok	Kitermelési ország/régió	Kitermelési koncesszió	A jogszerűség bizonyítéka	
	Rövid szálú rostanyag	<i>Acacia mangium</i>	Trópusi fejlődő harmadik ország meghatározott tartománya	XXX ipari erdőültetvényre vonatkozó koncesszió	Jogszerűségi igazolás	Igen (jól megalapozott megbízhatóság esetén)
	Rövid szálú rostanyag	Kevert trópusi keményfa	Trópusi fejlődő harmadik ország meghatározott tartománya	Természetes másodlagos erdőirtás rostfa- vagy olajpálma-ültetvény telepítése érdekében	Nincs	Nem
	Hosszú szálú rostanyag	<i>Pinus radiata</i>	Mérsékelt égövi harmadik ország	Erdőültetvények	Felügyeleti rendszer alapján kiadott igazolás	Igen (jól megalapozott megbízhatóság esetén)

Termék típusa:	12 mm-es rétegelt lemez					Lehetséges a forgalomba hozatal?
Időszak:	2012. április – 2013. március					
Mennyiség:	8500 m ³					
Alkotórész	Leírás	Fajok	Kitermelési ország/régió	Kitermelési koncesszió	A jogszerűség bizonyítéka	
Elő- és hátlap	Furnérlemez	Bintangor (<i>Callophyllum</i> sp.)	Trópusi fejlődő harmadik ország meghatározott tartománya	YYY koncesszió	Kormányzati megbízott export-igazolása	Igen (jól megalapozott megbízhatóság esetén)
Váz	Furnérlemez	Nyár (<i>Callophyllum</i> sp.)	Mérsékelt égövi feltörekvő harmadik ország	Gazdasági erdőterület, nem meghatározott	Nincs	Nem

Termék típusa:	Bevont festőkarton Kínából					Lehetséges a forgalomba hozatal?
Időszak:						
Mennyiség:	500 tonna					
Alkotórész	Leírás	Fajok	Kitermelési ország/régió	Kitermelési koncesszió	A jogszerűség bizonyítéka	
	Northern Bleached Kraft Pulp (NBKP) puhafa	Nyugati bürök (<i>Tsuga heterophylla</i>) Duglászfenyő (<i>Psuedotsuga menziesii</i>) Nyugati vörös cédrus (<i>Thuja plicata</i>) Fehér lucfenyő (<i>Picea glauca</i>) Lodgepole fenyő (<i>Pinus contorta</i>)	Hideg égővi harmadik ország	Ipari fagazdaságra szóló koncesszió	Az igazolási iránymutatók alapján „Nem vitatott” besorolású	Igen (jó megalapozott megbízhatóság esetén)
	Laubholz Bleached Kraft Pulp (LBKP) keményfa	Nyár (<i>Populus spp.</i>)	Hideg égővi harmadik ország	Ipari fagazdaságra szóló koncesszió	Az igazolási iránymutatók alapján „Nem vitatott” besorolású	Igen (jó megalapozott megbízhatóság esetén)
	Mechanikai úton előállított rostanyag	Nyár (<i>Populus tremuloides</i> , <i>Populus balsamifera</i>) Fehér lucfenyő (<i>Picea glauca</i>) Banks-fenyő (<i>Pinus banksiana</i>)	Hideg égővi harmadik ország	Több magán-erdőtulajdonos	„Nem vitatott” besorolású jogszerűségi igazolás	Igen (jó megalapozott megbízhatóság esetén)

³ HL L 177., 2012.7.7., 16–18. o.